Ч. 338 (13.537). Львів, пятниця 22. грудня 1933. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На верхах комуністичної партії.

Московський кореспондент „Соціялістичного Вестніка" повідомляє: На верхах компартії йдуть тепер живі приготування до партійного з'їзду. Хоча на денному порядку з'їзду стоять господарські справи, поінформовані кола кажуть, що на ділі обмірковуватимуть справу війни.

Довкола Сталіна утворилися ріжні угрупування. Ворошилов уважає ситуацію назрілою і по-суворівськи каже, що „проволікання рівняється смерти" та що „найкращим способом оборони є наступ". За його плечима стоять якісь експерти і дорадники, бо Ворошилов дуже авторитетно покликується і на сприятливі міжнародні умовини і на гру внутрішніх сил позаду здогадних противників.

Коли Ворошилов настроєний активно і головну увагу звертає на Далекий Схід, то угрупування біля Молотова і Кагановича менше думають про наступ а зате поважно тривожаться небезпекою, що грозить їм від Заходу. Агресивність Німеччини і міжнародні перегрупування останнього часу велять їм ставитися до небезпеки фашизму поважно. Переважає між ними думка, що війна на Далекому Сході буде вестися головно на території Китаю, а на Заході за дві доби може перекинутися на територію Радянщини. Тому слід звернути увагу найперше на цей фронт. Група Молотова і Кагановича є проти того, щоби з власного почину розвязувати події на Сході.

Сталін покищо своєї думки не виявляє. Своїм звичаєм він наперед обслідує наростання сил внутрі колективу і щойно опісля скаже вирішне слово.

Арештують українських кандидатів у Румунії.

Недавно арештувала була румунська жандармерія українського кандидата в радовецькому повіті, інж. Максима Глинського, що хотів представитися своїм виборцям. Команда жандармерії в Радівцях випустила його негайно, оправдуючися тим, що арештовано його помилково. Одначе за кілька днів, 17. ц. м. та сама жандармерія арештувала знову інж. Глинського у хвилині, як висідав з потягу на стації в Селетині, цим разом уже не помилково, але на приказ згори.

Та сама доля зустріла 15. ц. м. українського кандидата до сенату із Сергіїв, Ізидора Филиповича в Довгополю, коли він представлявся своїм виборцям. Румунська „ліберальна" влада недопускає нікого з українців у радовецький повіт, бо хоче перевести по свому вибори й задокументувати, що в тім повіті українців нема.

Виборчі протести перед Найвищим Судом.

Перевірка виборів з кремянецької округи.

Дня 18. грудня ц. р. Найвищий Суд під головуванням судді Виробка розглядав два українські протести проти виборів до сойму в окрузі Ч. 58 (Кремянець, Дубно, Остріг). В цій окрузі підчас виборів 1930 р. всі мандати дістались ББ. Один протест вніс був посол Українського Клюбу Борис Козубський, а другий п. Олександер Гижицький. Справу реферував суддя Вавржковіч, після якого забрав голос адвокат пос. **д-р Володимир Загайкевич,** що в довшій річевій промові доказував конечність уневажнити ті вибори. Йому опонували адвокат Куліговський і прокуратор Мошинський. По довшій нараді Найвищий Суд постановив: перевірити обставини як були зголошені листи кандидатів у тій окрузі, зажадати протоколів голосування в тих обводах, де не допустили мужів довіря ч. 11, як також актів в тій справі від старости, переслухати свідків і перевірити інші обставини.

Найбільше зброяться більшовики.

На основі статистики, яку переслав генеральний секретаріят американському державному департаментові, Радянщина займає тепер перше місце в зброєннях. Більшовики видали цього року на свою армію 786 міл. 850 тисяч долярів і держать поверх міліона людей під зброєю. На другім місці стоїть Франція, якої військовий буджет досяг 707 міл. 817 тисяч дол. Франція має найсильнішу повітряну фльоту, в якої склад входить 2.375 військових літаків. Зл. Держави видали на зброєння 615 міл. 900 тис. дол., Англія 400 міл. Цьогорічний буджет Італії замикається цифрою 390 міл. дол. Німецький уряд виказав у своїм звіті про стан зброєнь тільки 234.650 тисяч долярів, Бельгія 210 міл.

—o—

За поширення французького фронту.

ПАРИЖ, 20. XII. ПАТ. Радикальна „Ер Нувель" зазначує, що Франція повинна згуртувати всі держави, які прямують до тієї самої мети та є противні збройним діланням, дбаючи про свою і міжнародню безпеку. Тому Франція вірна своїй давній приязні з Польщею, Чехословаччиною й Югославією. Ту приязнь повинна поширити, наближаючись до Еспанії, Туреччини й Радянщини.

ПАРИЖ, 20. XII. ПАТ. Ль'Ордр" наводить слова бельгійського соціяліста Гюбен, який сказав, що день, коли Льондон, Париж, Прага, Білгород і Букарешт зможуть припечатати свій союз, був би вирішальним для запевнення миру. На думку часопису, якби Франція, Польща, Бельгія і Мала Антанта зробили пакт для оборони незалежности кожної з тих держав, то Англія й Італія приступили би до того пакту. Французький уряд повинен поставити собі за завдання здержати божевілля гітлерівської Німеччини.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako Przewodniczący, S. O. M. Młynarcki, i Dr. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 329 czasopisma „Diło" z daty Lwów dnia 13. 12. 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 641/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 15. grudnia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 11. 12. 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" Nr. 329 z daty Lwów dnia 13. 12. 19933 zawierającego w artykule: 1) Z bilszowyckoho słowo satrapiw, 2) Pyrrhowa peremoha od słów Ukraina do słów zapłaty, od słów Oburenia do końca artykułu, 3) Pan Erio Sowity od słów W momu do końca artykułu znamiona wyst. z art. 106 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zl. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1), 2), 3) przez szerzenie nieprawdziwych wiadomości narazić Państwo Polskie na niebezpieczeństwo zerwania stosunków dyplomatycznych z ZSSR. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokuł. Popowiczówna w. r. Za zgodność Janowicz, st. sekretarz.

—o—

НЕ ЗАБУДЬТЕ, ЩО НАЙДАЛЬШЕ ДО 25. ГРУДНЯ Ц. Р.

мусите викупити свою будинкову полісу на 1934 рік у приналежній агенції

ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 20.

Перед Загальними Зборами „Просвіти".

Львів, 20. грудня 1933.

Ледви кілька днів ділить нас від Загальних Зборів найстаршої нашої культурно-освітньої громадської установи, якою є „Просвіта". Цього року саме в місяці „Просвіти" відбудуться ці Збори. І це добре. Бо всякі актуальні справи, що виринають з діяльности цього Т-ва, будуть обговорювати в часі, коли воно стало в осередку зацікавлення та уваги нашого громадянства.

Перед нами друкований звіт із діяльности Головного Виділу „Просвіти" за два останні роки. Зі звіту бачимо, що ця діяльність велика та богата, передовсім в організаційному відношенні. Її матимуть змогу аналізувати та критично обговорювати учасники Зборів. Минулі Загальні Збори „Просвіти" пройшли були, як відомо, під гаслом санації фінансових відносин у Т-ві. Вони рішили були між іншим звести до мінімум (очевидно: необхідного мінімум) навіть видавничу діяльність Т-ва саме з мотивів санації. Ті Збори приняли були докладно розроблений плян фінансової санації аж на цілих 15 літ. Практика двох років доказала, що той плян санації був нереальний з тієї простої причини, що був побудований на зовсім нереальних величинах у прибутковій частині. Одначе не зважаючи на те, Головний Виділ робив усе можливе, щоби перебороти фінансові труднощі та зменшити зобовязання Т-ва. Зі звіту довідуємося, що в 1932 р. сплачено довгу на суму 31.192.64 зол., а в 1933 р. на суму 59.470.65 зол. Разом сплачено у двох останніх роках довгу на суму *92.663.29 зол.* Крім того заплачено за ті два роки 59.495.64 зол. відсотків від довгів. Ці сплати покрито між іншим з прибутків із парцеляції Угерець Винявських (94.096.23 зол.) і з внутрішньої позички 153.856.97 зол.) І коли в 1932 р. Т-во мало 711.174.82 зол. довгів, то в 1933 р. впали вони до 668.937.33 зол. Правда, в тому самому часі прибуло довгу 59.495.64 зол., але це внутрішня позичка і фондації у Т-ві. Таким чином фінансові відносини у Т-ві поволі поправляються.

Ті відносини представлялись би далеко краще, колиб наші освітні установи вивязувалися краще зі своїх зобовязань супроти „Просвіти". За самі книжки винні „Просвіті" наші філії та читальні аж 154.537.58 зол. У магазинах Т-ва є тепер книжок на суму 772.380.48 зол. Колиб бодай половину тих запасів пощастило збути, передовсім на організацію зразкових бібліотек по читальнях, що досі таких бібліотек не мають, то можнаб Т-во майже вповні звільнити від довших фінансових зобовязань, a зокрема від страшного оплачення відсотків, що рівнаються річно сумі понад 25 тисяч золотих. Нема сумніву, що при енергійнім праці наших освітників у тому напрямі — це булоб можливе до осягнення. І то тимбільше, що, як видно зі статистичної таблиці, до-

заної до цьогорічного звіту, читальні Т-ва мають дуже поважну готівку. Завданням цьогорічних Загальних Зборів буде між іншим і те, щоби застановитись над тим, якби цю готівку перемінити по читальнях на добрі та корисні книжки. Організаційний відділ Т-ва намітив у цьому році наснування 850 нових бібліотек по читальнях. Це дасть „Просвіті" 253.000 зол. вплину. Без сумніву поважна цифра! Одначе аби її осягнути, треба дуже інтенсивно та вперто попрацювати. Сам Гол. Виділ такого пляну не здійснить, коли не найде повної підтримки та співпраці в цьому напрямі від своїх філій та окремих освітніх діячів.

Але крім фінансових і господарських справ цьогорічні загальні Збори матимуть за завдання провести деякі дуже важні та далекосяглі зміни у статуті Товариства. Крім того вони матимуть змогу висловити свій авторитетний погляд на задуману й постановлену вже теперішнім Виділом видавничу діяльність „Просвіти" у 1934 р. Обі справи надзвичайно важні і для майбутньої діяльности Т-ва необхідні.

Треба вірити, що цьогорічні Загальні Збори „Просвіти", які навіть зорганізовані дещо інакше від попередніх, перетворяться в поважний культурно-освітній конгрес. Учасники цих Зборів, свідомі ваги моменту, в якому живемо, свідомі далекосяглих і непроминаючих завдань „Просвіти" в нашому національному житті, поставлять на них свою працю на відповідний рівень культури і свідомої відповідальности перед нацією та історією, чим зроблять найбільшу прислугу для „Просвіти" і для української національної рації. Ми певні, що так буде, ми переконані, що ці Загальні Збори посунуть своєю працею „Просвіту" бодай крок наперед, як у напрямі її відновлення, так і в напрямі розбудови її діяльности для загального добра.

В. М.

Голоси англійської преси про положення на Україні.

„Чистка" комуністичної партії і протидержавні змови.

„Морнінг Пост" з 11. ц. м. пише: „Десять тисяч комуністів, з загального числа шістьдесятьпять тисяч членів комуністичної партії України, викинено з партії та потягнено до відповідальности за приналежність до українських національних і самостійницьких течій у Києві та Харкові. Такий звіт подала офіціяльна комуністична перевірна комісія."

„Еверімен" з 8. ц. м. подає під заголовком „Контрреволюція": „Товариш Косьор, секретар комуністичної партії України і член міжсоюзного всемогутнього політбюра, викликав неабияку сензацію своєю промовою, яку він виголосив на довірочному засіданні партії і яку щойно пізніше оголошено в пресі. У тій промові дає він живий образ національної і протидержавної змови, яка, як каже, від літ вела свою діяльність на Україні. У всіх змовах, щоби відірватись від Радянського Союзу, в останніх часах, — твердить Косьор, — головну ролю відгравали ті комуністи, які займали відповідальні позиції в уряді Радянської України. Це найнебезпечніші вороги, найбільша надія і підпора можливої чужинецької інвазії, вони мають на меті привернути капіталізм."

(Укбюро, Льондон.)

Чи можливі у нас міжпартійні умови?!

Історія одного мандату, — або: як радикали зломили умову про виборчий бльок з 1930 р.

IV. ЩЕ ДВА МАНДАТИ ДЛЯ РАДИКАЛІВ: ПОСОЛ ХРУЦЬКИЙ ЗРІКАЄТЬСЯ У КОРИСТЬ Д-РА ЛАДИКИ, П. БІЛИНСЬКИЙ ДІСТАЄ МАНДАТ ПО СМЕРТИ МИХАЙЛА ГАЛУЩИНСЬКОГО. — „НЕЯСНА" ДЛЯ РАДИКАЛІВ СПРАВА МАНДАТУ БЛ. П. Д-РА ЯРОСЛАВА ОЛЕСНИЦЬКОГО.

Тимчасова Управа УНДО приняла до відома постанову протоколу щодо одного мандату і наслідком резигнації посла Хруцького в тернопільській виборчій окрузі, який з доручення парт. управи приняв мандат з державної листи (через що не дістав мандату ред. В. Мудрий), дістав мандат з 54-тої округи кандидат УСРП д-р Дмитро Ладика. Щодо другого мандату, то рішено пождати на вияснення справи арештованих послів, а головно тих членів президії партії, які співпрацювали в утворенні виб. бльоку. Справа арештованих членів Президії УНДО протягнулася довше, як можна було спершу припускати, тому в місяці березні 1931 р. звернулася Екзекутива УНДО до Головного Секретаріяту УСРП з проханням — покликуючись на точку 2 доповняючої умови — продовжити 3-місячний речинець на дальших 3 місяці. Це прохання спиралось на тому, що виконання згаданої точки умови було узалежнене — як відомо з доповняючої умови — від вияснення справи з арештованими послами УНДО.

В літі 1931 р. вийшли на волю голова і секретар партії. Безпосередньо по закінченні їх відпочинкової відпустки скликано засідання Центрального Комітету, на якому поставлено на порядку нарад справу 2-го мандату, признаного протоколом з 30. листопада Соціялістично-Рад. Партії. В міжчасі через смерть бл. п. посла М. Галущинського опорожнився мандат у станиславівській виборчій окрузі. На засіданні Центрального Комітету оба сигнатарі виборчого протоколу від УНДО, д-р Левицький і д-р Макарушка, зайняли однозгідне становище, що поправді згідно з духом переговорів та змістом умови, Соціялістично-Радикальній Партії ніякі більше мандати на виборчих листах не належалися, бо коректури переведено в тракті переговорів і устійнено їх у виборчому бльоковому протоколі та в розподілі місць на виборчих листах. Однак тому, що представники тимчасової Управи такий протокол підписали, треба його приняти до відома. В цій справі Центральний Комітет приняв на цьому засіданні постанову слідуючого змісту:

„Центральний Комітет заявляє, що хоча протокол з дня 30. листопада 1930 р. в справі признання УСРП одного згл. двох мандатів є суперечний з передвиборчою бльоковою умовою, і підписаний без відома Центрального Комітету УНДО, рахуючись з фактом, який повстав наслідком смерти бл. п. посла Михайла Галущинського, Центральний Комітет апробує той протокол зі застосуванням його щодо другого мандату в станиславівській виборчій окрузі."

Цю постанову подано до відома Головному Секретаріятові УСРП письмом з дня 24. жовтня 1931 р.

Здавалось би, що на тім повинна би скінчитися справа приділу посольських мандатів з бльокових лист, бо УСРПартія дістала навіть ті мандати, яких додатково вже по виборах зажадала. „Таклобре" воно на жаль не було, бо — як німець каже — „з їдою поступає апетит", і радикали несподівано виступили ще з новою претенсією.

Оце в літі 1933 р. опорожнився через смерть бл. п. посла д-ра Я. Олесницького мандат у 55-тій виборчій окрузі. В дні 23. вересня 1933 р. повідомила про це Президія УНДО письменно Головну Управу УСРП і прохала її згідно з бльоковою умовою звільнити місце для чергового кандидата УНДО. В томуж листі прохала Президія УНДО, щоби радикальний кандидат, що стояв на листі за д-ром Я. Олес-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. ГРУДНЯ 1933.

С. ЯБЛОНСЬКА. 4)

ЛИСТ З КИТАЮ.

ПОВІНЬ В ЮНАНФУ

(Докінчення.)

На другий день досвіта мене знову збудив мій бой. Просто з мого ліжка я вискочила у готову купіль, у природний басейн, що залив долівку моєї хатини. За приміром впертих китайців, почекавши ще кілька годин, чи не вступиться повінь, я мені довелося переноситися у шпиталь, з цілим моїм майном та з моєю прибраною дружиною.

На третій день повені вода все ще шаліла, напливала з рівною силою з гір. В долині за містом ріка перервала береги і залила нові долини рижових піль, далеко вздовж залізничого шляху. Повінь захопила багато осель та безліч жертв.

Настрій у Юнанфу став якийсь надзвичайний, майже святочний. Питома цьому місту активність вигасла, за одним подувом ґенія. Вулиці опустіли, зупинився весь рух. Люди чекали. Ніхто не скаржився, ніхто вже навіть не говорив про повінь, тільки мовчазно споглядав на небеса, чи не несуть вони правдивої потопи, що залле ціле місто з його найвищими дільницями. На мурах міста, звідки було видко далеко, слотилася юрба терпеливих китайців, що вперто вдивлялися в далекі обрії, мов би вичитували у них своє призначення. З мурів і не видно було кінця велетенського озера, яке могло залити цілу юнанфійську долину, закон ''' той самий вигляд, який вона мала колись, заки ще іствувало тут місто Юнанфу.

Кілька днів [illegible] повінь залила шлях на десять кільометрів. Довколишні оселі Юнанфу перестали доставляти до міста городовину та мясо, а то й риж кудись і зник із базарів. Бережуть його видно на новий засів. Небавком містові загрожував голод. Ціни поживи зростали з дня на день. У надмірі біди в місті появилися пірати, що грабували кого вдалося. Поява їх — дивним збігом обставин — зійшлася саме зі страйком міської поліції. Тим страйком, мовляв, поліція протестувала проти арештування тутешнього префекта міста за недогляд прибережних, річних насипів, які у багатьох місцях переривала річна повінь. Тому, що пірати ставали щораз сміливіші і страйк поліції все ще тривав, врешті „найвища" влада випустила префекта з вязниці, за що стягнула йому двомісячну платню.

Голодних та жебраків появилося у місті ще більше, як піратів. По вулицях що години переходили збройні патрулі. Без огляду на цю надпрограмову оборону міста, одної ночі пірати „якимось чудом" розбили міський склад рижу, звідки до рана кожний брав собі рижу скільки хотів. Поліція ствердила щойно вранці факт, що шпихлірі — порожні. Ходять слухи, що патрулі навмисне замкнули на це очі, щоби зреванжуватися за арештування та обиду їхнього префекта. Хто тут, в Юнані, визнається в інтимній політиці!

На другий день після крадежі на мурах появилися повідомлення від „найвищої" влади, що з огляду на грабунок рижу з міських складів, у чому влада обвинувачує повіян, даровий обділ рижу на новий засів скасовано.

Після тої крадежі покарали комісаря міської сторожі, стягнувши йому трьмісячну платню за недогляд. Через те повінь тутешнє губернаторство готово ще збогатитися, та за зібрані з різних „кар" гроші купити врешті літаки „на випадок війни", за куплю яких уряд [illegible] року стягає надзвичайні податки [illegible] податками селян...

Два тижні минуло, заки вступилася вода з долин, відслонюючи за собою жахливий образ руїни. Гуртки китайців стали розгребувати румовище, шукаючи трупів, яких присутність легко відгадати з самого сморіду під впливом сонця.

Селяни вертались до своїх осель, щоби направляти свої недовалені хати, або ставити на горбках провізоричні захисти. На полях хлібороби переорювали погнилий риж, що заступав гній під новий засів. Вони терпеливо і вперто підготовляли свої поля під риж, якого розсаду можна було купити готову на базарах. Про це подбали передбачливі комерсанти, що торгують рижом, вони з самого початку повені засіяли зерно, щоб його два тижні пізніше продати по потрійній ціні. Я подивляла терпеливість, з якою китайці бралися за будову домів та за працю на полях, яку незадовго знову може знищити нова повінь.

Тепер, три місяці після цієї повені, я не пізнаю деяких нових дільниць — кращих та солідніших за попередні, — та буйно заколосених рижових піль, що своєю чергою залили юнанфійські долини безмежним зеленим озером.

Китайцям можна позавидувати їхнього сприту та життєвої витревалости.

Накінець я відвезла мою богиню фаталізму, дівчинку, яку я захистила в себе на час повені. Її батьки, що втікли на човні з двома синами, приняли її назад з деяким переляком, який скоро змінився на очевидну радість...

Один китаєць з цієї оселі показав мені стару жінку, яка прожила під дахом, одної з небагатьох хатин, що витримали напір води, весь час повені. Вона годувалася невареним рижом та сушеним зіллям, воду черпала просто зі стріхи. Ця сама жінка тішиться, що на другу весну вернеться повінь, якої не бачив світ і [illegible] не побачать долини Юнанфу.

—

ницьким, зрікся найпізніше до дня 1. жовтня ц. р. так, щоби черговий кандидат міг ще на першому засіданні сойму зложити посольське приречення. Також просила Президія повідомити її про дату, коли буде зложене зречення. Рівночасно вислав голова партії д-р Дмитро Левицький приватного листа до д-ра Івана Макуха, в якому повідомляє його про вищезгаданого листа до Секретаріяту УСРП та просить д-ра Макуха, щоби занявся цією справою з огляду на те, що оба голови партій особисто ручать за дотримання умови з 18. вересня 1930 року.

На ці оба листи д-р Дмитро Левицький дістав в дні 12. жовтня ц. р. повідомлення Головного Секретаріяту УСРП, що „відповідь на письмо в справі золочівської округи може дати щойно по 21. жовтня, бо щойно тоді збереться Головна Управа УСРП, до якої адресоване письмо.“

Цілий місяць жовтень проминув без відповіди від УСРП. В дні 7. листопада ц. р. вислала Президія УНДО таке письмо:

„До Хвальної Головної Управи Української Соціялістично-Радикальної Партії, на руки Вп. П. Голови й Сен. Д-ра Ів. Макуха
в Товмачі.

Високоповажаний Пане Голово!

Письмом з дня 23. вересня ц. р. звернулися ми до Вас з проханням спонукати Вашого кандидата п. Гривнака зректися мандату, опорожненого по бл. п. д-рові Яр. Олесницькому, а то по думці нашого спільного протоколу з дня 18. вересня 1930 року.

Письмом з дня 11. жовтня 1933 повідомив нас Секретаріят Вашої Партії, що відповідь на наше письмо може бути нам дана щойно по 21. жовтня, бо щойно тоді збереться Головна Управа У. С. Р. П., яка вирішить цю справу.

Минуло 21. жовтня і минуло засідання Сойму 3. листопада, на котрому маршал Сойму ствердив смерть бл. п. д-ра Олесницького, а ми не тільки зречення, але навіть звичайного письма з повідомленням, як стоїть справа, не маємо.

Справа обсади мандату по бл. п. д-рові Олесницькім буде за кілька днів вирішена і тому прохаємо Вас, Високоповажаний Пане Голово, вирішити цю справу якнайскорше і нас про рішення повідомити. Коли до 10 днів не дістанемо відповіди, будемо вважати, що У. С. Р. П. не хоче додержати своєї умови з 18. вересня 1930 року і в такому випадку будемо мусіти витягнути з того відповідні висновки.

З належною пошаною

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ:
Д-р Дмитро Левицький вр., голова.
Володимир Целевич вр., секретар.

Щойно на того листа дістав д-р Дмитро Левицький відповідь від д-ра Івана Макуха. З огляду на незвичайно характеристичний і суттевий для цілої справи його зміст, подамо завтра повний його текст так само, як вслід за ним оголосимо повну відповідь д-ра Дмитра Левицького.

192:1472.

Вислідн самоуправних виборів у Сх. Галичині в санаційному світлі.

Голова Нач. Ради ББ на три східно-галицькі воєвідства пос. Домашевич оголосив у „Слові Польскім“ свої погляди про вислід самоуправних виборів. Подаємо їх з інформаційного обовязку, як цікавий документ, як на ті вибори глядять люди з проурядового табору, крізь урядовий оптимізм і самовдоволення. Очевидно, що цифри, подані п. Домашевичем, треба перевірити, але треба знати статистику правдиву, без огляду на те, чи вона приємна, чи ні. — *Прим. Ред.*

— Оцінюю вислід виборів (казав п. Домашевич) як великий успіх державної думки й ідеольогії ББ. Вдалося нам (якими способами?! — Ред.) здобути величезну більшість, бо понад 6/7 громадянства всіх національностей і всіх партійних напрямків получити і зєднити на площині тісної співпраці самоуправи з урядом і річевої співдіяльности у самоуправі громадян усіх національностей і політ. напрямків для добра тої самоуправи...

На 86 міських громад, у 35, себто у двох пятих не відбулися вибори тому, що зголошено тільки одну нашу листу ч. 1. (Треба додати: „або декуди інші листи уневажнено“ — Прим. Ред.). У 50-ти громадах, де дійшло до виборчої боротьби, окремі листи, що протиставили листі Бльоку гасла партійної чи націоналістичної відрубности, зуміли здобути заледви 216 мандатів на 1472. Якщо з тих відрубних лист відрахуємо ті, які появилися з практичної конечности з огляду на виповіджену нам від сепаратистів боротьбу (напр. підставлені „невтральні“ листи для розбивання українських національних лист — Прим. Ред.), то тоді станемо супроти лише 124 мандатів, 96 українських і 25 польських опозиціоністів, що дає ледви 1/12 частину загалу вибраних радних. З 1.472 мандатів — 1256 здобуто з листи ББ, а 91 з окремих лист, зголошених з конечности в порозумінні з ББ, а лише 125 з окремих опозиційних лист, які негували нашу програмово-ідейну поставу.

Політично склад вибраних радних представляється (каже далі п. Домашевич) так:

Поза ББ, який перевів 794 своїх членів до міських рад, здобули політичні партії: Хадеція 22, ендеція 45, людовці 12, ППС 24, комуністи 2, українські націоналісти (група Палііва) 3, українська ендеція 173, українська соц.-рад. партія 16, сіоністичні партії 204, ортодокси 133 старорусини 41 (цифра безумовно невірна: лише в Галичі й Куликові москвофіли фіґурували як бльокова частина листи ББ, рештою яких 2/3 „старорусинів“ — це свідомі українці, які вже надсилають до нас спростування, що з їх місцевости ніякий „старорусин“ не вибраний. — Прим. Ред.), німці 3 мандати. Отже на 1.472 радних жидівські партії дістали 337, польська опозиція 81, *українські опозиційні групи 192 мандати.*

Пос. Домашевич впевняє, що ББ переводив на своїх листах також „для святої згоди“ і своїх політичних противників. „Усі три радні, яких перевела група Палііва, перейшли з нашої листи“. Польські ендеки здобули тільки один мандат з окремої листи, 44 зі спільної листи, де вони кандидували разом зі сіоністами й уніятами. Зі 173 радних ундівців — 77 кандидувало на листі Бльоку всупереч натискові й дорученям своєї

партійної влади (ця цифра буде безумовно перевірена, — коли вона покажеться правдивою, то це буде сумний показчик упадку громадської дисципліни. — Прим. Ред.). Зі 192 вибраних українців, рівно половина, бо 96, отримала свої мандати з листи Бльоку.

Як найцікавіше явище останніх виборів уважає пос. Домашевич велику скількість мандатів „старорусинів“ (це вищезгадуване вже непорозуміння полягає головно на фальшивій самовільній терміноьогії деяких місцевих референтів ББ чи урядовців старoства, яка потім автоматично ввійшла до статистики п. Домашевича. — Прим. Ред.) — і 3 німецькі мандати.

—o—

Радянщина приготовляється до можливого конфлікту на Далекому Сході.

Щоб прихилити на свій бік населення Далекого Сходу, радянська влада береться на всякі способи. Небезпека війни з Японією прибирає реальні форми і тому Москва рішається навіть на далекосяглі концесії для селянства Далекого Сходу.

„Таймс“ з дня 15. ц. м. пише: „Молотов і Сталін підписали минулого вівтірка (12. ц. м.) оголошення, в якому радянська комуністична партія і радянська влада спільно обіцяють увільнити населення Далекого Сходу — себто території на Сибірі, яка включає і Владивосток, — від примусової здачі збіжа державі. Селяни, які належать до колективних господарств, звільняються на десять літ, а тих, що не належать до колективів, на пять літ від здачі. Чи обіцянку уряд додержить, це друга справа, але всетаки цей розпорядок матиме велике психольогічне значіння і причиниться до успокоєння селянських заворушень на Далекому Сході, які так дуже непокоїли Москву останніми часами, у звязку з заворушеннями в Середущій Монголії, подіями в Манджурії та непевністю зі сторони Японії“.

Рівночасно піднесли на Далекому Сході й платню для війська. Полекші дістали селяни також у Таджікістані, на границі Британських Індій. З тих концесій можна вносити, що Радянщина приготовляє ширшу акцію в Азії.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

—o—

Німеччина оферує Франції 10-літній пакт неаґресії.

ПАРИЖ, 20. 12. ПАТ. „Журналь де Деба“ повідомляє з Берліна: Перший радник французької амбасади Арналь виїхав з Берліна до Парижа, везучи відповідь німецького уряду для уряду французького. Уряд німецької республики устійнив домагання щодо дозброєння Німеччини, потверджуючи відомі цифри. Німецька активна армія має числити 300.000 вояків і розпоряджати такою самою дефензивною зброєю, яку мають інші европейські держави. Врешті Німеччина пропонує Франції пакт неаґресії на 10 років.

Цю вістку потверджує теж берлінський кореспондент „Ле Журнал-ю“. На основі його інформацій, відповідь німецького уряду каже, що німецька 300-тисячна армія повинна складатися з вояків, покликуваних до війська на один рік шляхом звичайної бранки. Щодо мілітарних організацій, то вони підлягатимуть контролі під умовиною, що така контроля буде стосована теж до подібних організацій в усіх европейських державах. Щодо басейну Сари, то уряд суґеруючи занехання плебісциту, числиться з тим, що статут сарського басейну не буде змінений перед речинцем, який передбачує версайський трактат.

ВИБОРИ ПО НАШИХ МІСТАХ.

(Звідомлення з місць.)

ВИБОРИ В ТОВМАЧІ.

Товмач, повітове місто, в якім від близько 30 літ живе голова У. С. Р. П. сенатор д-р І. Макух, має около 7.000 населення, в тім 1/3 українців. При останніх виборах до міської ради поділила влада місто при помочі вищої геометрії на 3 виборчі округи, призначуючи на І. округу 10 мандатів, а на ІІ. і ІІІ. всього по три мандати. Тому, що ІІ. округа майже виключно жидівська, виставили українці свою лісту тільки в І. окрузі з чоловим кандидатом о. І. Плавюком і в ІІІ. окр. з д-ром І. Макухом на першому місці. При комісії сиділи українці лише в ІІІ. окрузі.

Українці дістали всього лише 1 мандат у ІІІ. окрузі. Радним вийшов один міщанин, уміщений на лісті на 2. місці, а його заступником кандидат з 5. місця так, що д-р Макух як чоловий кандидат лісти не то що не став радним, але навіть заступником, бо дістав зі всіх 6 кандидатів найменше голосів. Аж стид було членам комісії українцям перед поляками бачити на переважаючій скількости карток счеркнене назвище д-ра Макуха. Самі поляки дивувались, як сильно д-р Макух стратив популярність серед виборців.

В ІІІ. окрузі, де поляків і жидів дуже мало, виставили свою лісту крім українців лише поляки, а стягнувши до урни всіх своїх виборців і переважаючу скількість жидів, дістали два мандати, при чому другий мандат здобули на нас більшістю ледви 3 (трьох) голосів! Бо треба знати, що скількість наших виборців для двох мандатів була аж надто достаточна, одначе около 10 карток наших виборців комісія уневажнила, бо то були картки важні в І. окрузі. Кандидат, уміщений на другім місці в І. окр., хотячи запевнити собі вибір перед іншими, посчеркав усіх, виписуючи своє назвище 10 разів; він впихав свої картки, кому лише міг, так, що кількох непоінформованих виборців віддало ті картки в ІІІ. окрузі, де їх уневажнили і тимсамим їх брак при обчисленні став причиною утрати нашого другого мандату. Це тим дивніше, що тим амбітником, який був фактично причиною утрати нашого другого мандату і то мандату д-ра Макуха, є власне т. зв. „права рука“ д-ра Макуха, людина, яку д-р Макух за всяку ціну старався умістити на відповіднім місці лісти.

В І. окрузі через „вищу аритметику“ комісії, при якій не було наших людей, не дістали ми ані одного мандату.

Хоча вибори в Товмачі відбувалися серед такої атмосфери, як і в багатьох інших містах, то проте треба зазначити обєктивно, що з нашої сторони були, на жаль, великі недотягнення і занедбання. Останні вибори в Товмачі були показовою лекцією, як ми не повинні переводити виборів.

Елен.

ВИБОРИ В КОМАРНІ.

Українці в Комарні пішли при виборах до гром. ради 10. XII. самостійною лістою ч. 2. Комарно поділено на дві виб. округи: І. округа, спеціяльно викроєна для забезпечення польських мандатів, вибирала 5 радних, ІІ. округа, т. зв. жидівсько-українська, вибирала 11 радних. Українці, не зважаючи на заподіяні і всякі

обіцянки, не пішли на компроміс і зате відчули наслідки свого самостійного виступу аж до висліду виборів включно. Поверх 100 наших виборців поминули у списку виборців. І. окр. виб. комісія, якої предсідником був К. Руг, не поладнала багатьох рекламацій, внесених українськими виборцями, яких поминено у списку виборців. Гол. виборча комісія іспитувала кандидатів на радних з українських ліст, не поминаючи навіть людей з університетською освітою, з одного вечора провірювала около 80 підписів українських виборців на лістах кандидатів. Такого іспиту не переходили кандидати бльокової лісти ч. 1. жиди і поляки (міщани), хоч деякі з них напевно булиб іспиту не здали. На перших місцях наших ліст стояли: в І. окрузі адв. О. Утриско, в II. окрузі адв. д-р О. Пеленський. До виб. комісій не покликали нікого з української інтелігенції, хоч є її у нас поважне число. До гол. виб. комісії не увійшов ні один українець, а до окр. виб. комісій іменували лише по одному з міщан українців. Всіх виборців було около 3.000, з чого українських (на поверх 33 проц. населення): в І. окрузі понад 200 (один мандат запевнений), в II. окрузі около 800 (4 мандати запевнені). Тимчасом наслідком всякого роду виборчих містерій, як погашення електричного світла вечором у дні виборів на чверть години (саме в часі обчислювання голосів), при якому не було наших членів комісії і мужів довір'я, бо їх предсідники окр. виб. комісій зараз по голосуванні поусували з виборчого льокалю, а також виключенням підступом одного нашого члена виб. комісії В. Калимона, — не зважаючи на дбайливі приготування до виб. акції і понад 90-проц. участь українських виборців у голосуванні, **вийшло у II. виб. окрузі лише двох українських радних: Іван Пеленський, син Йосифа і Михайло Оленич.** Офіц. комунікат гол. виб. комісії такий: в І. виб. окрузі відданих важних карток 672 (з чого на лісту ч. 2 лише 28 голосів), тому ліста ч. 1 дістала всі пять мандатів; у II. виб. окрузі віддано важних 1.481 карток, з чого на лісту ч. 2 впало нібито лише 272 карток. Де поділось у І. виб. окрузі поверх 150 карток лісти ч. 2 (до мандату вистарчало 134 голоси), а в II. виб. окрузі поверх 400 карток, яким чином щезли вони з виборчої урни, це досі для нас загадка. Проти тих виборів внесено протест до староства, підписаний 600 українськими виборцями, які під присягою ствердять, що віддали картки на лісту ч. 2. На маргінесі цих виборів слід піднести гарну поставу в дні виборів українських виборців, які серед поганої погоди і зимна йшли лавою (понад 90 проц.!) до виборів, при тому кілька санок звозили наших виборців старших віком до виборчої урни. На вибори приїхав до нас сам староста і повітовий комісар поліції з Рудок, які чекали до півночі на вислід. Жидівські виборці до полудня були вздержались від голосування і щойно попол. на інтервенцію старости пішли до виборів. Підчас виборів арештували були наших трьох виборців, та на інтервенцію посла Гр. Тершаківця, присутнього цілий день у Комарні, їх звільнили.

ВИБОРИ В ПЕРЕМИШЛЯНАХ.

В Перемишлянах були дві округи. В кожній окрузі було по три лісти: 1. бльокова поляків з жидами, 2. окрема жидівська, 3. самостійна українська. Але що окрему жидівську лісту стягнули в спосіб незрозумілий навіть для самих жидівських виборців, а українську уневажнили, бо була внесена в „русінській" мові, тож очевидно, вийшла без голосування ліста бльоку поляків з жидами.

Отже пішло все, як по маслі. І не було би про що писати, якби не деякі цікаві моменти: 1) Цікаво, що тутешні пани не відважилися взяти на свою бльокову лісту більше як двох (2) міщан, хоча всіх поляків вийшло аж девятьох (9). Невжеж бояться вони навіть своїх? 2) Цікаво, що своєю „політикою" вивели вони з рівноваги навіть покірних жидків, так, що вони відважились поставити „аж" окрему лісту. Та ці дві точки для нас менше важні. Важніша третя. А саме обіцяли „власть імущі" українцям два мандати, а навіть булиб дали по торзі три (і то таких, яких українці, мовляв самі схотіли би), аби лише втягнути нас до бльоку. Одначе українське міщанство на це не пішло, хоча всі знали, що при голосуванні на окрему лісту не осягнемо більше як 1—2 радних. А зі всього найважніше те, що, не зважаючи на найріжнородніші зусилля, просьби і грозьби, не знайшли в Перемишлянах навіть одного такого українця, який схотів би був кандидувати на їх „спільній" лісті. В той спосіб у нас не дійшло навіть до ілюзії якогось бльоку. Хто знає відносини по наших місточках, хто знає, скільки то наші сусідоньки завдають собі труду і коштів, аби наше міщанство здеморалізувати, тому мусить такий факт видатися просто неправдоподібним. Одначе це дійсний факт, що є одночасно доказом зросту самопочуття, національної гідности та свідомости нашого міщанства. В Перемишлянах внесено проти таких виборів відклик. Але не знати, чого нам вже надіятися, як подумати, що предсідником головної виборчої комісії, яка відкинула українські лісти в такий безцеремонний спосіб, був не хто інший, а суддя Смерека (поляк з ББ). Та це остаточно побічна справа. Нам головне, що свідомість, солідарність і дисципліна стихійно промощують собі шлях навіть між нашим міським елементом. Тому можемо спокійно глядіти в будучність та очікувати дальшого розвитку подій.

Обсерватор.

Злидні села.

Марево голоду на підгіррі. — Недоля фільварчних робітників. — Закон і дійсність про ренти для українських інвалідів. — Політика в Касі Хорих.

(З промови посла Юри Чукура в буджетовій комісії сойму.)

При обговорюванні буджету міністерства праці й суспільної опіки в дні 15. ц. м. забрав голос від Українського Клюбу **пос. Чукур.**

Промовець звернув увагу на безробіття та страшну нужду на селі. Безробітні по селах є здані на ласку і неласку долі, бо ніхто ними не журиться так як безробітними в місті. Дійшло до того, що внаслідок безробіття та повіней в цьому році українському населенню в горах і підгірю загрожує марево голоду. Це вже не журба за те, що буде завтра, — це вже питання як пережити з родиною сьогоднішній день. Українське громадянство вже в нинішніх часах не може помогти в таких розмірах, якою є поміч потрібна.

Тут мусить прийти з помічю уряд і дати голодуючому населенню в горах і на підгірю збіжа по такій ціні, по якій збуває те збіжа за границею. Вдовам, сиротам і тим, що працювати не всилі, треба дати поміч у збіжу й одежі. Всяка проволока в тій справі це вкорочення життя соткам і тисячам голодуючих, це ширення всяких пошесних хоріб і т. д.

Потім промовець порушив положення сільських робітників, що працюють по дідицьких фільварках. Від досвітка до темної ночі працює той робітник за 50—75 сот. денно. Навіть в часі жнив чи при осінніх роботах працюють люди по фільварках за безцін, себто за 15—17 сніп та за 12 корець бараболі. Вкінці запитує, чи п. міністер думає вглянути в ту справу, та положити край тому визискові людської праці.

Дальше обговорив промовець справу рент воєнних інвалідів, як також і те, що подання інвалідів і вдовиць по поляглих на війні залягають у скарбовій палаті в Кракові роками. Інвалідам, що мають вище 8 га поля відбирають ренту. Від часу ухвалення закону, на підставі якого признано інвалідам УГА ренту, минуло 1 і пів року. Закон є, а рент нема, бо міністерство скарбу саботує ухвалений закон. Коли стало деклямується нам про „льояльність", то саме офіціяльні чинники не є льояльні супроти українського народу, бо позбавляють український нарід не тільки всякої опіки, але й усяких прав.

Порушуючи справу Каси Хорих промовець вказує, що і та інституція не лишається позаду, коли річ іде про політичну лінію: усувають звідтам лікарів-українців, напр. у Львові по 7 літах праці звільнено д-ра Філяса тільки тому, що він українець. Каса Хорих це притулок для всяких прислужників, зате для української безробітної інтелігенції приміщення там нема. Охлапами дурять теж нас даючи по 10—20 зол на українські захоронки, підчас коли на захоронки польські дається тисячами, стягненими на наших землях від нашого населення.

Міністер Перацький відповідає.

Дискусія над буджетом м-ства внутрішніх справ протягнулася у вівторок до пізної ночі. Міністер Перацький промовляв удруге, відповідаючи на закиди опозиції. Щодо переслідування преси, то міністер твердить, що скількість часописів постійно зростає. Що торкається конфіскат за 10 місяців м. р., то лише 8 проц. конфіскат скасовано. В цьому році відношення це зменшилося до 5.4 проц. Закидали, що поліція бе, а нічого не робиться для покращання тих відносин. Міністер ствержує, що всі такі випадки докладно розглядають і коли стверджено вину карають безоглядно, головнож строго карають за побиття замкненого арештанта.

Відповідаючи на закиди українських послів міністер заявляє, що не може заключувати ніяких спеціяльних умов із ніякою групою, які булиб упривілеєнням національної меншини з кривдою для польської більшости. Несправедливий є закид, що українців не допускають до державної служби. Українці самі несуть вину за гіперпродукцію інтелігенції, образованої переважно за кордоном.

—o—

Обіцяний край для жидів.

„Стар" з дня 7. грудня приносить довшу новинку про змагання Радянщини притягнути на Сибір жидівських поселенців з Німеччини, щоб там створити окрему жидівську республику (розуміється в складі Радянського Союзу) і при підтримці жидівських фінансових інституцій цілого світа. В тій новинці читаємо: „Петро Шмідович, віцепрезидент Радянського Союзу проголосив, що Радянщина готова дати захист тим жидам, яких переслідують у Німеччині і які шукають нової батьківщини. Він запрошує їх узяти участь у будові автономної жидівської республики, яку мають проголосити під назвою „Біробіджан". „Ця нова держава, — говорить він далі в інтерв'ю з представником „Ексчейндж Телеграф", — находиться в Східній Сибірі, на манджурській границі. Її проголосять тоді, коли там осяде 30.000 жидів". Число жидів, яких радянська влада поселила на землі дійшло дотепер 150.000, а з давніми поселеннями доходить до 200.000. Переважно поселено їх на Україні та на Криму. Одна американська жидівська організація „Агроджойнт" помогла 30.000 жидам поселитися на землі в Радянщині. Чи вдасться притягнути на Сибір німецьких жидів та ще й добути гроша на їхнє поселення, це дуже сумнівне питання.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

—o—

По широкому світі.

— Австрійський канцлер Дольфус передав віденському архиепископові, кард. Інніцерові відзнаки великого хреста заслуги І. кляси.

— Вістка про перенесення централі безбожницької пропаганди зі Швайцарії до Штрасбурга викликала сильні протести всього населення Альзації.

— Французька преса повідомляє, що дату виїзду Поль Бонкура до Праги і Варшави визначено на 16. січня.

— Паризька поліція викрила велику шпигунську аферу й арештувала 18 осіб ріжних національностей.

— З румунської вязниці в Деж утікло 10 арештованих залізогвардійців, виломивши вязничні двері.

— При чистці комуністичної партії в московській окрузі зверифіковано 400.000 членів, а викинено з партії 16 проц. членів.

— З кінцем листопада ц. р. зареєстровано в Італії 1.060.868 безробітних, яких число зростає далі.

О'ДОФІ ВИПУСТЯТЬ НА ВОЛЮ?

ДЕБЛІН, 20. 12. ПАТ. Провідника організації синіх сорочок ген. О'Дофі перевезли нині в ночі під сильною ескортою поліції та вояків із Вест Порт до Дебліна. Там ждатиме він рішення вищого суду в справі його подання, щоби йому признали добродійство „габеас корпус", себто право оставати на волі аж до судового присуду.

—o—

НОВИНКИ

— **Панахида за душу** бл. п. Дмитра Данилишина і Василя Біласа відправиться в суботу 23. ц. м. в год. 7. рано в церкві св. Юра.

— **Учасникам Загальних Зборів „Просвіти" до відома.** Відпоручники філій і читалень „Просвіти" одержать в дні Загальних Зборів Матірнього Товариства, т. є. 26-го ц. м. 50-відсоткову знижку на залізничі білети.

— **Українська Порадня** для вибору звання у Львові (вул. Словацького 14/III) дає інформації про фахові школи і поради в справі вибору звання впродовж цілого шкільного року. Порадня відчинена кожного буднього дня від 11—13 год. Письменні інформації дає лише тим, що надішлють почтовий значок на відповідь. Хто бажає дістати пораду для дітей на основі лікарських і психотехнічних досвідів, зволить умовитися устно або письменно про час обслідування.

— **Пригадуємо, що Загальні Збори Кооперативи „Рідна Школа"** відбудуться в неділю, 24. грудня ц. р. в год. 3. пополудні в домівці Гол. Управи Рідної Школи у Львові, вул. Словацького ч. 14, III. поверх зі звичайним денним порядком. Якщо в назначеному часі не явилося би приписане число членів, то в годину пізніше відбудуться Заг. Збори з правом рішати без огляду на число членів. Прохаємо о численну участь. — **Надзірна Рада.**

— **Від Українського Наукового Інституту у Варшаві.** Інформаційний центр для справ чергового славістичного конгресу подає до відома, що організаційний комітет конгресу розіслав уже запрошення на II. Міжнародній Зїзд Славістів, що відбудеться у вересні 1934 року. Хто з українських діячів науки не дістав ще повідомлення від Організаційного Комітету, нехай зголоситься листовно до У. Н. І. (Варшава, Служевська 7), який подбає про негайне вислання запрошення.

— **За образу польської держави.** Перед станиславівським судом станув Іван Міка з Устя Зеленого за те, що на подвірі місцевого гр. кат. пароха в присутности кількох осіб висловився зневажливо про польську державу. Міку засуджено на три місяці вязниці.

— **Міліон зол. відшкодування.** У звязку з недавною залізничою катастрофою під Познанем кількох варшавських і познанських адвокатів одержали повновласти виступити з процесом проти державного скарбу, домагаючись відшкодування для родин, яких члени погибли або ранені в згаданій катастрофі. Сума грошевих домагань, зголошена пошкодованими родинами, переходить суму одного міліона зол.

— **Комуністи в армії.** Варшавський окружний суд оголосив присуд у великому процесі комуністів, що вели агітацію серед війська. Зпоміж 23 обвинувачених засуджено 18 на кари вязниці від 1 до 6 літ. — В перемиському військовому суді відбувалася розправа проти комуністичної ячейки, що працювала на терені 6 п. підгалянських стрільців. Акт обвинувачення закидав обвинуваченим державну зраду з 97 § к. к. Суд засудив Геноха Кампемана на 12 літ тюрми, видалення з війська та відібрання горожанських прав, Авр. Фрома на 4 роки тюрми, Бр. Венцлава на 2 роки тюрми, Пінкаса Шіцера на 2 роки й 6 місяців, видалення з війська та відібрання грожанських прав. Чотирьох обвинувачених увільнили.

— **Львівська хроніка.** З бюра готелю „Брістоль" (Ценгута) вкрали машину до писання вартости 300 дол. — Візник Вас. Балура на вул. Сапіги наїхав на авто та спричинив школи на 250 зол. — При вул. Кампяна 4. злодії розбили касу євангелицької віроісповідної громади. Нічого не вкрали, бо була порожна.

— **Жертва наївности.** Катерина Павлюк, що живе при вул. Личаківській ч. 15. у Львові хотіла знати, чи виграє судовий процес із сусідкою. Тому просила ворожбита, щоби виворожив їй. Ворожбит вимантив від Павлюкової 170 зол. В поліції зізнала, що її ограбили, тому ще буде відповідати перед судом, що хотіла обманути поліцію.

— **Чотири трупи серед вогню.** В селі Свільчі коло Ряшева згорів дім Яна Гневка, крамаря з рільничого „кулка". При гашенні вогню люди найшли в хаті спаленого на вуголь господаря й трупи його жінки та двоїх малих дітей. Всі були вбиті сокирою, що лежала на долівці. У звязку з трагедією в родині Гневика перевели ревізію в місц. „Кулку Рольнічому", де Гневек був занятий. Ствердили недостачу грошей та товарів на суму ок. 5.000 зол. Тому що „кулко" мали зліквідувати ці недостачі були би виявилися. Гневек боявся карної відповідальности, а жінки та дітей не хотів наражувати на нужду й голод, повбивав усю родину. Щоби не вважали його за вбивника підпалив хату, себе й родину облив нафтою, щоби здавалося, що то нещасливий випадок.

— **Смерть в огні.** В Ясениці Пільній (пов. Косів) вибухла нічю пожежа в лісничівці. Вся родина лісничого Максимяка спала тоді. Згоріла 29-літня жінка Максимяка та її 5-літня донечка. Лісничий з жалю застрілився.

— **Крадіж.** Скарбник гімназії ім. Конопніцької у Величці вкрав 13.000 зол., а книги попалив. У поліції сказав, що на покриття крадіжі готов дати свою бібліотеку, та її вартість мала.

— **Краєва хроніка.** До шпиталю в Станиславові привезено податкового екзекутора Стан. Недзялка, постріленого в живіт в Рогатині, коли хотів увільнити одну дівчину з дому розпусти. — В Городку арештовано торговця сіллю Й. Крігера і братів Марбахів зі Львова за зловживання на шкоду державного скарбу. — В Жовтанцях пов. Жовква арештовано Івана Жеребецького, що пострілив з втятого кріса Івана Семберта.

— **Вовки проти посольських кандидатів.** Недалеко села Кобаска тигинського повіту (в Бесарабії) напали вовки на національно-царaністичного кандидата проф. Чобана підчас його агітаційної подорожі в повіті. Чобан зі своїми товаришами не міг дати собі ради з вовками. Щоби відстрашити вовків вони рішили пожертвувати свої виборчі маніфести. Але від холодних маніфестів вовки не втечуть. Кандидати почали їх палити й лякати вогнем напасників. Від летючкового вогню тікали вовки. Коли не стало летючок, скинули зі себе верхню одіж і спалили. Були би вовки таки поїли кандидатів, якби не надіхав саньми виборець селянин, що двох вовків застрілив, а решту прогнав.

— **Вовки на Покутті.** З Коломиї повідомляють, що наслідком сильних морозів дається відчувати щораз більше язва вовків. В Космачі появилося серед села кільканацять вовків, добуваючися до людських загород. Селяни живуть у хатах разом з худобою, бо це одинокий спосіб рятувати її перед вовками. Були випадки, що вовки добувалися навіть до хат. Облава, яку влаштувало недавно старосто, не багато помогла. Вовки роблять дальше шкоду бідному населенню.

—**Арештують жидів.** Від кількох днів арештують у Варшаві членів ріжних жидівських філянтропійних і суспільних товариств. Є це в звязку з недавнім арештуванням комуністів у жидівському шпиталі. Арештували около 50 жидів.

— **Страйк румунських студентів.** На всіх університетах в Румунії студенти розпочали загальний страйк на знак протесту проти арештовань студентів, що належали до залізної гвардії. Страйк має тревати так довго, аж арештованих студентів не випустять на волю.

— **Полк імени Швеглі.** Президент Чехословаччини Масарик позволив, щоби 4. кавалерійський полк у Клятових для вшанування памяти покійного премієра Швеглі назвали його іменем.

— **Поляки в тайній німецькій організації.** У січні відбудеться в Катовицях розправа проти основників і управителів „Фольксбундюгент". Між обвинуваченими є і кількох поляків. Обвинувачені відповідатимуть за оснування тайного законспірованого т-ва. Грозить їм кара до 3 літ. Акт обвинувачення закидає т-ву, що вело на Шлеську диверсійну акцію. Льокалі т-ва замкнули.

— **Ріжні вістки.** В румунській вязниці в Жілаві збожеволів письменник Раду Жірү, арештований разом з іншими залізногвардійцями. — Плк. Ліндберг з жінкою прилетів до Нюя Біч

(Льонг Айленд), замикаючи тим способом свій окружний лет. — В черновецькому шпиталі помер у 61 році життя Севастіян Балашескул, учитель в Замістю, український просвітно-економічний діяч.

— **Град.** На острові Мітелене впав великий град. Заподіяв величезні шкоди, кільканадцять домів завалилося, плянтації оливок знищені. Люди розтаборилися під голим небом.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ромуальд Перфецький, емеритований професор гімназ. і бувший директор української приватної гімназії в Яворові помер у Львові дня 18-го грудня в 91-ому році життя. Покійний був оправдішнім приятелем молоді та її любимцем. Був основником бурси св. Михаїла в Коломиї, а як член громадської ради в Коломиї, діяльний член Міщанського Братства і один з перших його організаторів положив великі заслуги в ділянці нашого національного відродження на Галицькій Землі. В Коломиї лишив по собі ще одну дуже цінну памятку, а саме: його співаходами між іншим розмальовано по мистецьки тамошню парохіяльну церкву. Як горячий український патріот виховав він своїх синів на визначних громадян і українських діячів. Наймолодший його син Олександер У.С.С. окружний комендант у Раві Руській, помер у чотирокутнику смерти на Україні. Старші сини Покійника це — Володимир, емер. суддя; д-р Роман Перфецький, адвокат і б. державний секретар З.У.Н.Р. і накінець Евген, артист-скрипак, професор Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Всі вони працюють щиро та з посвятою для добра і культури українського народу. Це був батько-патріот, що міг з гордощами радуватись успіхами своїх дітей у громадській і національній праці. В. Й. П.

—o—

З театру.

ТЕАТР „РІЖНОРОДНОСТЕЙ": „СТЕФЕК", КОМЕДІЯ НА 3 ДІЇ.

Спеціяльний французький талант: уміти єднати поважні життєві проблеми з гумором та анекдотою. На першому пляні проблеми і сатира; подвійне життя суворого дома батька, що є звичайним дешевеньким бабієм; вік сексуального дозрівання молодого хлопця, що першу звичайну пригоду вважає великим кохашкм; ніякове почування 17-літнього хлопця до своїх батьків, що не знають, чи вважати його дозрілим молодшим товаришем чи дітваком. Інтрига, завязка і розвязка цікаві, на рівні добрих французьких актуальних комедій.

З концертової салі.

2-ИЙ КОНЦЕРТ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

Програма другого симфонічного концерту львівської Фільгармонії — під дириґуванням д-ра А. Солтиса — хотіла (з нагоди ювілею „Татшанського Товариства") показати твори польських композиторів, звязаних чимнебудь з горами. Мабуть тому попав туди й твір „Танок з Осмолоди", — не татранської а гуцульської Осмолоди. До речі, цей твір Романа Палестра був найцікавішою точкою програми. Від довгого часу на львівській естраді не було чути такого сучасного твору дуже талановитого композитора, який не тільки користується в ньому всячими здобутками модерної композиторської і оркестрової техніки, але — що куди важніше — дає доказ, що його творчі думки цілком сьогоднішні. Побіч цих засадничих плюсів (не можу й не хочу поминути ніякої нагоди, щоби не підчеркнути безумовного значіння виконування кожного модерного твору взагалі — а у Львові зокрема!) — „Танок з Осмолоди" має дві неприємні хиби: з формально творчого боку майже цілковитий брак контрастів, навіть

чисто динамічних, — та з боку інструментації зложивання мідною і ударною групою інструментів. Всеж — це твір гарний і вартісний. — „Три вілеїчні пісні“ Карловича лайший раз дали доказ, скільки польська музика втратила зі смертю цього композитора, який в свому майбутньому розвиткові був би певно заняв передове місце в сучасній польській творчості. Два останні симфонічні твори програми — Железького і Носковського — солідна праця солідних і талановитих ремісників, що хитаються пом'ж патосом Шумана та патосом Чайковського. Цей останній іновірно найближчий їх серцю (його „Лебедине Озеро“ „стоішить“ з усіх закутків увертюри Железького)

Солісткою концерту була п-і **Софія Федачковська**, нинішня прімадонна варшавської опери, яка розпочинала карієру як українська співачка. Вона розпоряджає великим дуже гарним у високих регістрах голосом (погані, без всякого тембру низи — чи не наслідком тільки хвилевої недиспозиції?), музикальністю і небуденною культурою — завдяки чому всі її точки зискали їй щирі овації зі сторони публики. Цікаво, що саля світила проймаючою пустотою.

ант. руд.

Дописи.

ЛЬВІВ.

З діяльности амат. гуртка при чит. „Просвіти“ на Стрийськім. В мин. неділю влаштував амат гурток читальні „Просвіти“ на Стрийському передмісті виставу психольогічної песи Єлисея Карпенка „Мємот Ніо“. Песа та слаба, але треба признати, що аматори доложили багато старань, щоб вистава вийшла якнайліпше. Одначе кілька осіб грало слабо, так, що виходили прикрі дисонанси. До того суфлера на психольогічній песі не сміє бути чути на салі. Побажатиб, щоб наші аматорські гуртки при читальнях давали більше психольогічних пес, але кращих авторів. Тоді і саля не буде світити пустками.

Присутній.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Вистави театру Тобілевича. Недавно загостив до нас на кілька вистав театр ім. Тобілевича. Вистави пройшли з повним успіхом, передовсім „Мотря“ і „Батурин“. Гарна та високо-мистецька гра актор'в і зміст цих пес зробили на нашу публику незатерте враження. Успіх матеріяльний не був надто великий, хоч місцева і позамісцева інтелігенція, міщанство та селяни із сусідніх сіл на кожну виставу являлися досить численно. Сусіди і поляки і жиди, можна сказати, бойкотували театр.

КАЛУШ.

Свято „Просвіти“. В дні 8. XII. п. р. відбулося у Калуші традиційне свято „Просвіти“, яке з року на рік притягає щораз більші маси народу, стаючи таким чином справжнім народнім святом. Рано відслужив у місц. парохіяльній церкві о. кан. Тисовський в асисті о. Соломки і Перепічки Службу Божу й панахиду за покійних членів „Просвіти“. На просвітну академію яка відбулася в полудне в салі Нар. Дому, прибув делегат Гол. Т-ва зі Львова, який виголосив популярну (може навіть з деяким переборщенням) промову про завдання „Просвіти“ в нашому нац. житті. Крім цього в програму входили музично-вокальні точки, а саме гра трубних орхестр з Хотіня і Підгорок, обі під проводом енергійного і здібного диригента п. Б. Файфера. Остання, себто орхестра з Підгорках, виступила в Калуші уперше на святі „Просвіти“, вивязуючись бездоганно зі свого завдання, хоч істнує щойно не цілий рік. Хори „Калуського Бояна“ і „Просвіти“ в Підгорках та рецитація „Нечитальника“ Мартовича, виголошена п. І. Королем, виповнили до кінця цю змістову і — що важніше — недовгу програму. В місті звертав цього року увагу брак відповідних наліпок, якими в мин. роках українці прикрашували свої вікна, а які звичайно присилало Гол. Т-во. На будуче слід би подбати про такі наліпки, бо крім пропагандивного характеру, приносили вони й незлий дохід.

Інкасенти філії „Просвіти“. Філія „Просвіти“ в Калуші в порозумінні з іншими культ.-освітніми установами постановила заанґажувати двох інкасентів для збирання вкладок, уділів та інших задекларованих квот у повіті. Ті інкасенти будуть мати відповідні леґітимації, щоби тим робом охоронитись перед можливими зловживаннями. При помочі тих інкасентів повітові культурно-освітні організації сподіються стягнути хоч частину тих квот, які інтелігенція і сільські організації довгують їм за вкладки тощо.

—o—

СПОРТ.

СВІТОВЕ МИСТЕЦТВО НА СОВГАХ

Світове мистецтво жінок на совгах здобула за останніх сім літ Соня Гене. Це одинокий рекорд, якому найближче стоїть австрійка Сабо з пятьма титулами чемпіонки світу. Само собою, що рекордова ліста Соні Гене ще не закінчена, навпаки: є чимало даних, що Соня сидить дуже певно на престолі королеви ледяного балету. Читачів цікавитиме ліста чемпіонок світу:

1906 у Давосі: М. Сверс (Англія).
1907 у Відні: М. Сверс (Англія).
1908 в Опаві: Кронбергер (Мадярщина).
1909 у Будапешті: Кронбергер (Мадярщина)
1910 у Берліні: Кронбергер (Мадярщина)
1911 у Відні: Кронбергер (Мадярщина).
1912 у Давосі: Горват (Мадярщина).
1913 у Стокгольмі Горват (Мадярщина).
1914 у Ст. Моріці: Горват (Мадярщина).
1922 у Давосі: Сабо (Австрія).
1923 у Відні: Сабо (Австрія).
1924 у Християнії: Сабо (Австрія).
1925 у Давосі: Сабо (Австрія).
1926 у Стокгольмі: Сабо (Австрія).
1927 в Осльо: Соня Гене (Норвегія).
1928 у Льондоні: Соня Гене (Норвегія)
1929 у Будапешті: Соня Гене (Норвегія)
1930 у Нюйорку: Соня Гене (Норвегія).
1931 у Берліні: Соня Гене (Норвегія).
1932 у Берліні: Соня Гене (Норвегія).
1933 у Стокгольмі: Соня Гене (Норвегія)

КРАКІВ — ГОЛЯНДІЯ.

У Газі відбулися змагання копаного мяча між репрезентацією Кракова та дружиною Звалюен, що є неофіціяльною репрезентацією голяндських спортових товариств. Меч закінчився побідою Кракова в відношенні 4:3 (3:3).

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооп. Український Театр у Львові.

Гостинні виступи Українського Театру ім. Тобілевича.

Саля Театру Ріжнородностей (Нар. Дім): 21. XII. „ПЕПІНА“ оперетка на 3 дії Р. Штольца.

22. XII. год. 7.30 веч. „СОНЦЕ РУЇНИ“ іст. трагедія на 5 дій В. Пачовського.

Білети вже продаються в Нар. Торговлі, Ринок 36, а в день вистав від год. 6 при касі.

Великий Міський Театр.

Четвер, 21. XII. год. 6 веч. вистава для молоді „Клеопатра“.

Пятниця, 22. XII. год. 7.30 веч. „Весілля“. Всі місця по 1 зол.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 21. XII. год. 7.30 веч. Український Театр ім. Тобілевича „Пепіна“.

Пятниця, 22. XII. год. 7.30 веч. Український Театр ім. Тобілевича „Сонце руїни“.

Кіна.

АДРІЯ: „Лицарі сумерку“, „Горячка праці“.
АПОЛЬО: „Молодість на замовлення“.
АТЛЯНТИК: „Ревізор із Петербурга“ з Властою Буріяном (на осн. Гоголя).
ВАНДА: „Облава в Парижі“.
КАСІНО: „Живемо сьогодні“.
КОПЕРНИК: „Білий опир“ і додатки.
КОЛІСЕЙ: „Королівський любко“, ревія „Рог обильности“.
МАРУСЕНЬКА: „Сабра — діти Палестини“.
МІРАЖ: „Жінка шпіон“ і Бастер Кітон.
МУЗА: „Таємний острів“ та весела програма: Льорель і Гарді.
ПАЛЯС: „Утеча перед шлюбом“.
ПАН: „Право до гріху“ та ревія.
ПАСАЖ: „Під градом куль“.
ХИМЕРА: „Король циганів“.
СТИЛЕВЕ: „Ромео та Юльця“, ревія з Букоємським, Аморсом і Берським.
УТІХА: „Чудотворець“ і ревія з Давидовичем.

Закордонне радіо.

Четвер, 21. грудня 1933.

Відень (517,2) 17.25 Фортепян; **Братислава** (279,3) 12.35 Концерт, 18.30 Спів; **Кошиці** (293,5) 17.00 Концерт; **Прага** (488,6) 22.25 Сметанові твори; **Париж** (1725) 21.00 Оп. вечір; **Штрасбург** (345,2) 21.30 Вок. концерт, 22.40 „Лямуре Ревельон“ оп. Гарнана; **Атльона** (413) 21.25, 22.15 Спів; **Ковно** (1935) 19.30 Трансм. з Опери; **Ляйпціг** (389,6) 22.50 Концерт; **Мінхен** (533) 21.20 „Симфонія Фавст“ Ліста; **Мільакер** (360,6) 21.20 Веселі нар. пісоньки; **Будапешт** (550,5) 13.30 Військ. орхестра, 21.35 Циг. орхестра, спів; **Міляно** (331,5) 20.40 „Любовний напиток“ оп. Доніцетія; **Рим** (441,2) 20.40 „Каза міа, каза міа“ оп. Пєтрія.

Пятниця, 22. грудня 1933.

Відень (517,2) 17.20 Спів, 20.00 Концерт творів Пучінія; **Прага** (488,6) 17.05 Концерт, 21.30 Фортепян; **Париж** (1725) 21.45 „Історія Міньон“ на осн. Гетого. муз. Шумана; **Атльона** (413) 20.45, 22.00 Спів; **Берлін** (419) 9.00 Коляди; **Гайльсберг** (276,5) 19.00 Концерт; **Ляйпціг** (389,6) 13.25 Легка музика; **Бреслява** (325) 20.10 Давні коляди, 22.35 Свят-вечірній концерт (Гендель-Бах-Гайдн); **Будапешт** (550,5) 13.30 Циг. музика, 19.00 Опера; **Міляно** (331,5) 13.45 Муз. всячина, 20.40 Симф. концерт; **Рим** (441,2) 14.00 Концерт віольончеліста Бонучія.

Львівське радіо.

Четвер, 21. грудня 1933.

7.00—7.55 Раніша авдиція; 12.05 Дрібні Брамсові твори; 12.35 Концерт; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Джезова орхестра; 16.55 Солісти (музика, спів); 17.50 Балачка „Рорати“; 18.00 Відч. про фонд праці; 18.20 Авд. „Світло в гробі“; 19.00 Фейл. „Зовнішній жест, внутрішній відгомін“; 19.15 Всячина; 19.25 Відчит; 19.40, 19.45 Спортові вістки; 20.00, 21.15 Концерт (музика, спів); 21.00 Техн. почт. скринька; 22.00 Пісоньки з грамофону; 22.15 Ретрансмісії із закорд. станцій; 23.05 Танкова музика.

Пятниця, 22. грудня 1933.

7.00—7.55 Раніша авдиція; 12.05 Маловідомі форт. твори з грамофону; 12.35 Метеорольогічні вістки; 12.38 Музика для дітей (грамофон); 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Сальонова орхестра; 16.55 Грамофон; 17.10 Сонати (скрипка, фортепян); 18.00 Переказ про Білий дім у Закопаному; 18.20 Звуковик і гротеска в джезі (спів, фортепян); 19.07 Всячина; 19.25 Актуальний відчит; 19.40 Спортові вістки; 19.45 Сніговий комунікат; 20.00 Муз. балачка; 20.15, 21.15 Симф. концерт; 21.00 Свят-вечірній фейлетон; 22.40, 23.05 Циганська музика.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в приватних оборотах у середу платили за долара по 5.64 зол. Банк Польський платив 5.55 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.10, Париж 34.88, Берлін 212.05, Цюріх 172.10, Амстердам 357.00, Нюйорк кабель 5.60, Нюйорк чеки 5.68.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“

„Маслосоюз“ платив кооперативам від 20. XII.: масло зол. 3—, молоко 20 сот., сметана 70 сот., яйця зол. 6.20—6.40 за копу. Тенденція на масло удержана, на молоко, сметану і яйця сильна.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.